

In deze boekenhoek, om maar weer eens het belang te benadrukken van het doorgeven van verhalen over 'hoe het echt was', aandacht voor een aantal boeken dat gebaseerd is op 'ware gebeurtenissen'. (Auto)biografisch, of zoals het geval is bij *Zusters van Tarakan* naar aanleiding van uitgebreid onderzoek, opgeschreven door een kleinzoon.

① *Zusters van Tarakan*

door Peter van Riel

Ik zie hem weer voor me, die iconische zwart-witfoto van de brandende olie-installaties op het eiland Tarakan voor de kust van Oost-Borneo. De snelle Japanse opmars in de Pacific opende definitief de ogen van de legerleiding in Batavia. Het werd menens. Nederland was na de ramp van Pearl Harbor in oorlog met het Japanse keizerrijk en zette zich schrap. Lange tijd leek de strijd ver weg maar nu het ene na het andere geallieerde bolwerk onder de Japanse oorlogsmachine bezweek voelde Indië zich eenzamer dan ooit. Op 12 januari 1942 landden de troepen van het Sakaguchi-regiment van 6.000 man op Tarakan. Kort daarna gaf luitenant-kolonel S. de Waal van het KNIL zich over. Twee maanden later viel de hele archipel in Japanse handen.

Auteur David Meijer is de kleinzoon van de Indische Mila Herman, een van de Rode Kruis-zusters die voorafgaand aan de Japanse inval vanuit het 'veilige' Java naar Tarakan werd gezonden om de manschappen te verzorgen. Over zijn oma gaat dit boek. Hij maakte het zich niet makkelijk. Meijer raadpleegde talloze bronnen, bracht vele uren door in de archieven, struinde langs antiquariaten, ging op veldwerk naar Indonesië, schreef en herschreef tot dit resultaat er lag; een kruising van fictie en non-fictie. En daar zit ook meteen een

beetje de makke van dit debuut. Daarover later meer.

Zusters van Tarakan is de waargebeurde, dramatische geschiedenis van Mila Herman. Ze is 23 jaar als ze met 19 andere verpleegsters in een ronkend militair vliegtuig met onbekende bestemming stapt. Ze heeft nog nooit gevlogen. Dan blijkt dat ze op Tarakan enkele honderden soldaten, al maanden verstoken van enig comfort en van vrouwen, gaan helpen. Dat ze uiteindelijk aan de frontlinie van Nederlands-Indië belandden kon ze niet voorzien. De hel breekt los, de Japanners komen, internering volgt. David Meijer ontrafelt het verhaal zoals hij denkt dat het zich voltrok en doet dat met een soepele pen. De dialogen doen echter wat stijf en gekunsteld aan, doktersromanachtig zelfs. De auteur wil de (wereld)gebeurtenissen door de mond van de hoofdfiguren vertellen. Hij heeft de nodige research gedaan en wil daarvan getuigen. Daar is veel voor te zeggen en Meijer weet bijvoorbeeld de beklemmende sfeer voorafgaand aan de Japanse inval goed te beschrijven. Maar het leidt tot onnatuurlijke gesprekken; hij wil te veel historische informatie kwijt die eigenlijk niet in een (semi)roman past. Misschien was non-fictie een betere keuze geweest.

Het is in elk geval wel een dappere poging om het oorlogsleven van zijn Indische grootmoeder te reconstrueren. Daarmee heeft hij ook een deel van zijn eigen (Indische) geschiedenis geschreven. De schrijver geeft in een nawoord schaamtevol toe dat hij altijd meer heeft geweten van de Duitse vernietigingskampen in Oost-Europa dan van de Japanse interneringskampen in Nederlands-Indië. Dat maakt hij nu goed. Misschien doet hij impliciet een mooie suggestie aan de naoorlogse generatie (de nieuwe doelgroep van Pelita): ga onderzoeken, ga schrijven, ga desnoods tekenen of schilderen maar wees

geen slachtoffer van je familieverleden. Draag bij aan de overlevering van het Indische verhaal, lijkt hij te willen zeggen. David Meijer is op 30 oktober te gast bij Pelita's Indische Literaire Salon in Nijmegen.

Zusters van Tarakan. Een vrouw. Een oorlog. Een geschiedenis.

David Meijer
AtlasContact
ISBN 97890450449927
€ 23,99

② *Tjoesmai*

Met dit mooi vormgegeven boekje debuteert de nu 92-jarige Hetty Schoorel. In het wonderbaarlijke autobiografische verhaal vertelt zij hoe de jonge Hetty dankzij een vogel de oorlog overleeft. Zij smokkelt het vogeltje, dat zij Tjoesmai noemt, mee het kamp in. De verschrikkingen die zij daar ziet, staan in schril contrast met de kwetsbaarheid, schoonheid en liefde van haar vogel. Als zij in 1946 naar Nederland gaat, gaat Tjoesmai met haar mee. Zij blijven tot 1958 bij elkaar.

Tjoesmai
Hetty Schoorel,
met een voorwoord van Ernst Jansz
Uitgeverij Ezo Wolf
ISBN 9789083209456
€ 20,00

③ *Geketend en Getekend*

Ook dit is een autobiografie. Een deel gaat over de vader van de auteur als krijgsgevangene, en een deel over zijn eigen verblijf, met zijn moeder, broers en zussen, in de kampen in Padang en Bangkinang.

Hij vertelt verder over zijn leven na de oorlog, onder meer over zijn muzikale avonturen en zijn lange carrière bij De Efteling.

Op de achterflap vertelt Joseph Lejeune dat hij op vijftigjarige leeftijd een uitspraak las van de Spaans-Amerikaanse filosoof George Santayana: *'Those who cannot remember the past are condemned to repeat it'*. Hij nam de uitdaging aan, en beleefde opnieuw, onder meer in hypnose-sessies, het gevoelsleven van een jong kind. Er werd erg veel losgemaakt en zo ontwaakte hij uit een boze droom. *'Ik heb geprobeerd om in mijn verhaal aan te geven hoe zwaar, maar ook hoe succesvol de psychotherapie is geweest'*.

Geketend en Getekend

Joseph Henri Lejeune
Uitgeverij Jade
ISBN 9789080880108
€ 20,00

Het boek is te koop bij Bruna en The Read Shop. De vaste boekenprijs bedraagt € 20,00. Maar: voor lezers van

Pelita Nieuws heeft Lejeune een mooi aanbod: u kunt het boek rechtstreeks bij hem bestellen (joseph.lejeune@ziggo.nl), en dan brengt hij geen verzendkosten (€ 4,00) in rekening. De verkoopprijs bedraagt dan € 20,00 inclusief verzendkosten.

④ Akal

Akal vertelt het verhaal van George Wilhelm Keller (1928), geboren in Nederlands-Indië als zoon van Indo-Europese ouders. Een veteraan en veerkrachtige verteller die terugblijkt op zijn jeugd in Nederlands-Indië en de oorlogen waarin hij vocht.

George groeit op bij zijn opa in Padang, die hem Bo noemt. Wanneer hij hem de kracht van akal leert kennen, voelt de achtjarige Bo zich onoverwinnelijk. Maar alles wordt anders zodra hij terugkeert naar zijn ouders. Met de Japanse bezetting heeft de Tweede Wereldoorlog dan ook Nederlands-Indië bereikt. In een verscheurd land

vindt Bo kameraadschap in het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL). Als zijn buurtgenoten van de een op de andere dag vijanden worden, raakt hij ontworteld en op drift. Akal blijkt een levensreddend inzicht. Twee oorlogen later en een illusie armer vertrekt hij naar Nederland, waar de stilte van vele kanten oorverdovend is.

Akal

Lilja Anna Perdijk
ISBN: 9789083260105
€ 19,95

HALIN-VEILING VOOR HET GOEDE DOEL

Stichting HALIN verleent sinds jaar en dag financiële ondersteuning aan landgenoten in Indonesië. Geheel op eigen kracht en zonder overheidssubsidie verricht deze stichting in stilte veel nuttig werk voor hen die na de oorlog en bersiapperiode in Indonesië bleven wonen, vaak in behoeftige omstandigheden. Ten behoeve van deze activiteiten veilen wij kunstwerken en boeken uit het bezit van de stichting. Uiteraard met de bedoeling zo veel mogelijk geld binnen te halen voor het nuttige werk van de stichting.

De totale opbrengst van de veilingen is dit keer gestegen naar € 13.222,-. De in het juninummer aangeboden boeken *Tropenrecht; Indische en Europese kleding in Nederlands-Indië* en *Malang. Beeld van een stad* brachten het mooie bedrag van € 300,- op. Deze keer bieden wij twee unieke objecten aan. Als eerste een prachtige houten ladekast uit Kowloon met heel fijn houtsnijwerk. De maten zijn 100x60x50 cm en geschat wordt dat het een eeuw oud is.

Het tweede object betreft een schilderij van T. Santoso voorstellend een dessa met een tempeltje en twee vrouwen die iets op hun hoofd dragen. Het is in 1977 geschilderd en zit in een mooie lichte lijst.

Wilt u in het bezit komen van het fraaie kastje of het kleurrijke schilderij, dan kunt u per object een bod uitbrengen, zoals gebruikelijk per post of per e-mail. Biedingen vanaf € 100,- worden in overweging genomen, en deze kunt u tot uiterlijk 1 oktober 2022 sturen naar ons adres, t.a.v. Redactie Pelita Nieuws, Nienoord 13, 1112 XE Diemen, of via e-mail naar info@pelita.nl, onder vermelding van uw naam, adres en eventueel telefoonnummer. De werken worden toegewezen aan de hoogst biedende. Bij gelijke biedingen laten wij het lot beslissen. En nogmaals, de opbrengst komt geheel ten goede aan het werk van Stichting HALIN.

Indien u zich wilt opgeven als donateur voor bijvoorbeeld een periodieke bijdrage

63

of als u meer wilt weten over de werkzaamheden van de Stichting, dan kunt u telefonisch contact opnemen alleen op dinsdagmiddagen: telefoonnummer 070-3461285. Als u het werk van de Stichting HALIN wilt ondersteunen dan kunt u een bijdrage overboeken ten gunste van ING Bankrekening: NL811INGB0000000308 ten name van de Stichting HALIN te Den Haag.